

**UCHWAŁA NR V/25/2019
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE**

z dnia 27 lutego 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.)

Rada Miejska w Ożarowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2019- 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonywanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ożarowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY OŻARÓW NA LATA 2019 - 2021

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka społeczna oraz naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest ona najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokojenia jego potrzeb zarówno w sferze materialno - bytowej jak i psychicznej. Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. W niej nabywa wiedzę o otaczającym świecie, panujących między ludźmi relacjach. Uczy się tu wyrażać swoje uczucia (zadowolenie, radość, gniew, lęk) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia będą tworzyły społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia oraz postawę społeczną. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagające interdyscyplinarnych rozwiązań. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych, bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i przy jej aktywnym

zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek, zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej, zmierzający do normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni oraz asystent rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Ożarów na lata 2019-2021 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza biologiczną rodziną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie

Ożarów na lata 2019-2021. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016r., poz. 1860 z późn. zm.)
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Ożarów
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Ożarów
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ożarów na lata 2018 – 2022.

II. DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ożarów

Rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi

systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy tych problemów.

Na dzień **31.12.2018r.** gmina Ożarów liczyła **10821** mieszkańców.

Tabela 1. Stan ludności Gminy Ożarów na dzień 31.12.2018r.

Ogółem liczba mieszkańców	Dzieci do 6 roku życia	Liczba mieszkańców do 18 lat	Kobiety w wieku 18 – 60 lat	Mężczyźni w wieku 18 – 65 lat	Kobiety powyżej 60 roku życia	Mężczyźni powyżej 65 roku życia
10821	558	1876	2979	3522	1623	829

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowywanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Dużym wsparciem dla rodziców mających dzieci do 3 roku życia jest powstanie w grudniu 2017r. **Żłobka „U Skłodowskiej”** przy Zespole Szkół w Ożarowie im. Marii Skłodowskiej – Curie. Żłobek ten jest dzienną placówką mogącą przyjąć 25 dzieci. Rodzice korzystający z pomocy takiej placówki mogą podjąć zatrudnienie i utrzymać swój status materialny na optymalnym poziomie. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Ożarowie w przedszkolach publicznych objęte są dzieci w wieku 3 - 6 lat.

Tabela 2. Dzieci uczęszczające do przedszkoli na terenie gminy Ożarów.

Placówki wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci w roku szkolnym 2017/2018	Liczba dzieci w roku szkolnym 2018/2019
Przedszkole Publiczne w Ożarowie	207	221
Przedszkole w Publicznym Zespole Szkół i Przedszkola w Lasocinie	28	35
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Glinianach	5	5
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Janowicach	15	12
Oddział przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Pisarach	19	21
Oddział przedszkolny w szkole podstawowej w Ożarowie przy Stowarzyszeniu na rzecz rozwoju ZS w Ożarowie im. M. Skłodowskiej - Curii	0	3
Łącznie	274	297

Edukacja szkolna w gminie Ożarów jest realizowana w 5 szkołach podstawowych oraz w 3 gimnazjach.

Tabela 3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Ożarów.

Szkoła	Liczba dzieci w roku szkolnym 2017/2018	Liczba dzieci w roku szkolnym 2018/2019
Szkoła Podstawowa w ZSO im. E. Szyłki w Ożarowie	481	508
Szkoła Podstawowa przy Stowarzyszeniu na rzecz rozwoju ZS w Ożarowie im. M. Skłodowskiej - Curii	126	163
Szkoła Podstawowa w Janowicach	59	53
Publiczna Szkoła Podstawowa w Pisarach	68	59
Publiczny Zespół Szkół i Przedszkola w Lasocinie	54	59
Szkoła Podstawowa w Glinianach	6	7
Gimnazjum w ZSO w Ożarowie	133	77
Gimnazjum w ZS w Ożarowie	77	37
Gimnazjum w Glinianach	4	4
Łącznie	1008	967

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są zajęcia świetlicowe, dzięki czemu dzieci mogą odrobić lekcje oraz nadrobić zaległości pod opieką pedagoga.

Ponadto wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją, pochodzące z rodzin których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy

społecznej, mają możliwość korzystania z bezpłatnych posiłków w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. W 2018r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 76 dzieci w wieku od 3 – 6 lat oraz 237 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Mając na uwadze dobro dzieci, uczęszczających do szkół i przedszkoli na terenie gminy Ożarów, zostały zawarte porozumienia między instytucjami szkolnymi a Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Celem tych porozumień jest współpraca w wyniku której zostanie podjęta szybka i skuteczna interwencja w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości w zachowaniu dziecka. Efektem tego będzie udzielone dziecku i jego rodzinie wsparcie potrzebne do poprawy sytuacji życiowej tej rodziny.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie w roku 2018 skorzystało **386** rodzin (w tym na wsi 284 rodzin), w tym **196** rodzin z dziećmi.

Tabela 4. Struktura rodzin z dziećmi objętymi pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie.

Typy Rodzin	Liczba rodzin
Rodziny z dziećmi	196
W tym wielodzietne	53
W tym niepełne	28

Tabela 5. Rodziny objęte pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	Liczba dzieci w rodzinie						
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci
Liczba rodzin	68	75	37	11	4	0	1

Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni jak również i asystent rodziny w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które są powodem ubiegania się o wsparcie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Przyczyny powodujące konieczność udzielania pomocy.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Bezrobocie	205	625
Ubóstwo	152	338
Niepełnosprawność	123	253
Długotrwała lub ciężka choroba	96	190
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29	111
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	111
Alkoholizm	7	12
Bezdomność	6	6
Zdarzenie losowe	5	12
Sytuacja kryzysowa	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3
Przemoc w rodzinie	1	4

W związku z powyższym można zauważyć iż główną ustawową przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo.

Dużym problemem z jakim borykają się mieszkańcy gminy Ożarów jest bezrobocie. Bezrobocie jako najważniejszy problem społeczny w swych konsekwencjach niesie za sobą szereg negatywnych skutków rozszerzających się na inne płaszczyzny życia ludzkiego. Należą do nich nie tylko spadek stopy życiowej ze względu na negatywne skutki przekładające się wprost na budżet domowy, ale również takie zjawiska jak: poczucie bezradności, brak motywacji do kolejnych poszukiwań na rynku pracy, niskie poczucie własnej wartości. Pozostawanie bez pracy powoduje ubożenie rodzin i bardzo często jest przyczyną powstania w rodzinie dysfunkcji takich jak: alkoholizm i przemoc.

Tabela 7. Charakterystyka osób bezrobotnych na terenie gminy Ożarów w 2018r.

Bezrobotni zarejestrowani ogółem	598
Liczba kobiet	338
Liczba mężczyzn	260
Z prawem do zasiłku	62
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	516
Bezrobotni do 25 roku życia	104
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	109
Długotrwale bezrobotni	377

Drugą grupę korzystającą z pomocy społecznej stanowią rodziny z dziećmi. Część z tych rodzin przeżywa trudności opiekuńczo- wychowawcze, które w ostateczności mogą kończyć się umieszczeniem dziecka w systemie pieczy zastępczej.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia. Nie można wyrażać swoich uczuć i myśli. Rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia. W rodzinie dysfunkcyjnej często występują sytuacje, gdzie jedno bądź oboje

rodziców uzależniło się od alkoholu lub jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc fizyczną lub emocjonalną wobec pozostałych członków rodziny.

Należy zauważyć, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy zwykle charakteryzuje niższy status socjoekonomiczny, ograniczone możliwości związane z wykształceniem czy podjęciem pracy. Ta grupa rodzin szczególnie narażona jest na występowanie przemocy, aczkolwiek to zjawisko dotyczy nie tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale i tych dobrze sytuowanych, w których na pozór nie występują problemy.

Aktem prawnym na terenie gminy Ożarów, na podstawie, którego prowadzona jest realizacja wskazanych w nim działań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Z danych uzyskanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie wynika, że do 31 grudnia 2018r. wpłynęło do Komisji łącznie 23 wnioski o leczenie.

W ramach programu wspierania rodzin gmina ma możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy jednak podkreślić, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie zatrudnia 1 asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem oraz z uwzględnieniem zasobów własnych i źródeł wsparcia zewnętrznego.

Ilość rodzin, które uzyskały wsparcie asystenta rodziny w ramach programu wspierania rodziny w latach 2016 – 2018 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 – 2018.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2016	9	20
2017	15	36
2018	14	35

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie **rządowego programu dla rodzin wielodzietnych**. W ramach tego programu funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci zaś do 18-tego roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat, zaś dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie.

Tabela 9. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2016 – 2018.

Karta Dużej Rodziny			
Rok	2016	2017	2018
Liczba rodzin	20	7	20
Liczba osób	107	38	109
Rodzice	38	13	39
Dzieci	69	25	70

Z dniem 1 stycznia 2017r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „**Za życiem**” - przepisy prawa dotyczące wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz świadczeń na rzecz rodziny. W związku z tą ustawą w lutym 2017r. zostało

wypłacone świadczenie w kwocie 4000,00zł dla 1 rodziny, która poprosiła również o wsparcie asystenta rodziny, w marcu 2018r. również 1 rodzina otrzymała świadczenie w kwocie 4000,00zł, jednak nie potrzebowała wsparcia asystenta rodziny.

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki Gmina Ożarów współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej oraz placówce całodobowej. Liczbę dzieci z terenu Gminy Ożarów umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku
2016	2
2017	2
2018	0

W sumie w roku **2016** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówkach całodobowych **9** dzieci na kwotę **48 321,11zł**.

W sumie w roku **2017** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówkach całodobowych **11** dzieci na kwotę **96 401,54zł**.

W sumie w roku **2018** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówkach całodobowych **11** dzieci na kwotę **162 699,28zł**.

III. ZASOBY GMINY OŻARÓW

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów na lata 2019- 2021 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 11. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Ożarów.

Nazwa placówki	Rodzaj działalności
Urząd Miejski w Ożarowie	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych, dodatki mieszkaniowe.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, organizowanie letniego wypoczynku, specjalistyczne poradnictwo: wspieranie aktywności lokalnej, pomoc prawna, psychologiczna, pomoc asystenta rodziny, aktywizacja społeczno – zawodowa, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych w środowisku, realizacja kontraktów socjalnych, organizowanie świątecznych zbiórek żywności (akcja charytatywna), organizowanie paczek świątecznych dla dzieci z najuboższych rodzin, działalność jadalni Św. Brata Alberta, realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej (FEAD) przy współpracy z Bankiem Żywności w Ostrowcu Św., realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym, świadczenia wychowawcze, Rządowy Program „Dobry start”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, organizowanie kolonii dla dzieci, praca terapeuty do spraw uzależnień w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym o Problemach Alkoholowych, pozalekcyjne zajęcia dla dzieci o charakterze opiekuńczo – wychowawczym z programem profilaktycznym dla dzieci z grup ryzyka.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ożarowie	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (lata 2018 - 2022), praca w grupach roboczych, realizacja procedury Niebieskiej Karty.

Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Ożarów	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
Placówki oświatowo – wychowawcze z terenu Gminy Ożarów	Działalność edukacyjno – wychowawcza, organizowanie wycieczek, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla rodzin i dzieci, zajęcia na pływalni.
Grupy świetlicowe przy szkołach na terenie Gminy Ożarów	Organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie dzieciom czasu wolnego.
Katolickie Centrum Pomocy Rodzinie	Działalność charytatywna, organizowanie paczek świątecznych.
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ożarowie	Działalność diagnostyczna, terapeutyczna, profilaktyczna, doradcza. Diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży. Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży.

W gminie Ożarów funkcjonują różne formy pomocy dziecku i rodzinie. Są to zarówno poradnictwa, jak i konkretne usługi, które służą zwalczaniu bezradności opiekuńczo - wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami, itp. W roku 2018r. odbyło się 12 spotkań z psychologiem dla rodziców mających trudności wychowawcze z dziećmi. W spotkaniach „Grupy Wsparcia” organizowanych raz w miesiącu w ciągu całego roku wzięło udział około 100 osób.

IV. CELE, ZADANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel główny:

Zapewnienie zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie Gminy Ożarów.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej
2. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.
3. Rozwój placówek wsparcia dziennego.
4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zadania:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom
2. Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
4. Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej i placówek oświatowych oraz służby zdrowia dotyczące reagowania na sygnały świadczące o zaniedbaniach rodziców wobec dzieci oraz problemach opiekuńczo – wychowawczych rodziców
5. Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w znalezieniu miejsc w ośrodkach dla takich osób przeznaczonych
6. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej
7. Wsparcie asystenta dla rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej
8. Utworzenie placówek wsparcia dziennego
9. Dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego
10. Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach udzielania pomocy
11. Podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej
12. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w ramach projektu aktywnej integracji
13. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych oraz monitorowanie terapii rodziców

14. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba

15. Organizowanie dla rodzin spotkań ze specjalistami

16. Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Wskaźniki realizacji działań:

1. liczba rodzin i dzieci objętych pomocą
2. liczba dzieci korzystających z posiłków
3. liczba rodzin korzystających z pomocy żywnościowej
4. liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w ośrodkach interwencji kryzysowej
5. liczba wspieranych rodzin i liczba zatrudnionych asystentów
6. liczba szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyły rodziny
7. liczba działających placówek wsparcia dziennego
8. liczba dzieci objętych opieką placówek wsparcia dziennego
9. liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku działań aktywizujących zawodowo
10. liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego oraz udzielonych porad
11. liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem
12. liczba grup wsparcia i liczba spotkań

V. ODBIORCY PROGRAMU

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

1. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny
3. Wzrost poziomu zaspakajania potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miejskim w Ożarowie
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Policją
- Placówkami Oświatowymi
- Zakładami Opieki Zdrowotnej
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie
- Organizacjami pozarządowymi
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną dla dzieci i młodzieży w Ożarowie
- Katolickim Centrum Pomocy Rodzinie.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) Rządowe programy
- 2) Środki własne gminy
- 3) Środki unijne

IX. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie, który będzie corocznie przedkładał Burmistrzowi Ożarowa sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Ożarów na lata 2019-2021. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.